

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 30. marraskuuta 2023
(OR. en)

15989/23

AGRI 744
AGRILEG 310
AGRIFIN 145
AGRISTR 66
AGRIORG 138

ILMOITUS

Lähettiläjä:	Puheenjohtajavaltio
Vastaanottaja:	Maatalouden erityiskomitea / Neuvosto
Asia:	Tilannekatsaus YMP:n strategiasuunnitelmien ensimmäiseen täytäntöönpanovuoteen – <i>Puheenjohtajavaltion tiedotusasia</i>

Valtuuskunnille toimitetaan liitteenä 10. ja 11. joulukuuta 2023 pidettävää maatalous- ja kalastusneuvostoa varten puheenjohtajavaltion ilmoitus uuden YMP:n ensimmäisestä täytäntöönpanovuodesta.

Tilannekatsaus YMP:n strategiasuunnitelmien ensimmäiseen täytäntöönpanovuoteen

Neuvoteltuaan asiasta yli kolme vuotta Euroopan parlamentti ja neuvosto pääsivät vuonna 2021 komission ehdotuksen pohjalta yhteisymmärrykseen YMP:n uudistamisesta. Uudistamisesta säädetään pääasiassa asetuksessa (EU) 2021/2115.

Komissio tarkasteli jäsenvaltioiden esittämiä ehdotuksia strategiasuunnitelmiksi koko vuoden 2022 ajan. Ehdotuksiin tehtiin muutoksia ja ne hyväksyttiin lopulta sovellettaviksi 1. tammikuuta 2023 alkaen.

Vuoden 2023 päätteeksi on aiheellista pysähtyä tarkastelemaan tähänastista uudistustyötä, ensimmäisestä täytäntöönpanovuodesta saatuja kokemuksia sekä tulevaa vuotta ja sen jälkeistä aikaa.

Täytäntöönpanossa on ollut vaikeuksia. Ensinnäkin vaikeudet johtuivat siitä, että uudistukseen liittyvät merkittävät innovaatioita, joiden saattamiseen osaksi kansallista lainsäädäntöä ja levittämiseen mahdollisten edunsaajien keskuuteen jäi vain vähän aikaa. Toisekseen vaikeudet johtuivat monimutkaisesta markkinatilanteesta, jossa tuotantopanosten hinnat olivat korkealla, volatiliteetti oli suurta ja myyntihintoihin liittyi merkittävää epävarmuutta, hankalista sääolosuhteista, etenkin kun kuivuus koetteli suurta osaa EU:sta, sekä muista vastoinkäymisistä. Lisäksi EU:ssa vallitseva inflaatiосkenario heikentää käytännössä YMP:n suorien tukien tarjoamaa tulotukea.

Olemme äskettäin vastaanottaneet komission kertomuksen (julkaistu 24.11.2023), joka osoittaa, miten hyväksytyt suunnitelmat edistävät YMP:n erityistavoitteita ja edustavat yleisesti ottaen ennennäkemättömän suurta harppausta tämän politiikan ympäristötavoitteissa. Kertomuksessa tuodaan esiin myös tiettyjä näkökohtia, joita olisi seurattava huolellisesti ja parannettava täytäntöönpanon aikana. Kertomuksessa pohditaan myös sitä, että YMP ei voi olla ainoa väline, jolla erilaisiin tarpeisiin pyritään vastaamaan, ja sitä, että on otettava käyttöön muitakin rahoituslähteitä.

Ensimmäisestä täytäntöönpanovuodesta on keskusteltu Ruotsin puheenjohtajakauden lopussa ja Espanjan puheenjohtajakauden aikana. Komission koolle kutsumassa kokouksessa syyskuussa ja sen jälkeen maatalouden erityiskomitean kokouksessa 14. marraskuuta saimme todeta, että suunniteltujen toimien täytäntöönpano on käynnissä, joskin siihen liittyy vaikeuksia. Näin ollen pystymme paremmin hahmottamaan, miten tarpeisiin, joihin suunnitelmilla oli tarkoitus puuttua, vastataan YMP:n varoilla.

Maatalouden erityiskomitean kokouksessa 9. lokakuuta totesimme, että näin mittavan uudistuksen toteuttaminen hyväksytyn kaltaisten kattavien suunnitelmien avulla edellyttää peräkkäisiä mukautuksia, jotta uudistuksen tavoitteet voidaan saavuttaa ja toimenpiteiden lopulliset edunsaajat voivat hyötyä suunnitelluista toimista. Jäsenvaltiot ilmaisivat komissiolle huolensa siitä, että ensimmäiset kokemukset suunnitelmien muuttamisesta ovat olleet poikkeuksellisen monimutkaiset. Komissio on pannut ongelman merkille, työstänyt sitä kuluneiden kuukausien aikana ja esittänyt hiljattain keinoja prosessin yksinkertaistamiseksi.

YMP:n strategiasuunnitelmien johtajat tapasivat 29.–30. marraskuuta Madridissa ja keskustelivat edellä esitettyjen näkökohtien lisäksi suunnitelmien ja YMP:n arvioinnin tärkeydestä. Arviointi on monitahoinen toimenpide, jonka tarkoituksena on paitsi antaa tietoa poliittisille päättäjille myös osoittaa edunsaajille, mitä on saavutettu sillä panoksella, joka tarvittiin eri tukitoimiin liittyvien vaatimusten suunnitteluvaiheessa. Näin yhteiskunta saa tietoa siitä, mitä YMP tuottaa vastineeksi verovaroille, joilla sitä rahoitetaan.

Takana on kuuden kuukauden pituinen intensiivinen tarkastelu ja keskustelu. Voimmekin nyt tehdä tilannekatsauksen ja todeta, että uudistuksella vastataan määriteltyihin tavoitteisiin ja tarpeisiin, ja että suunnitelmat ovat toteutusvaiheessa, joskin erinäisin vaikeuksin, ja niillä vastataan kunkin jäsenvaltion erityistarpeisiin. Uudistus on kauaskantoinen ja merkitsee huomattavaa muutosta viljelijöille, joille tilanteen monimutkaisuus on usein aiheuttanut hämmennystä. Uudistus on vakiinnutettava, ja kaikki voimavarat on keskitettävä sen asianmukaiseen täytäntöönpanoon sekä sen tulosten mittaamiseen ja arviointiin.

Viljelijät tarvitsevat viestin vakaudesta – onhan heidän täytynyt sopeutua suureen muutokseen. Kun uudistus on toteutettu, on harjoitettava vakaata politiikkaa usean vuoden ajan, jotta viljelijät voivat hyödyntää kaikkia suunnitelmien heille tarjoamia mahdollisuuksia. Koko ala tarvitsee viestin vakaudesta ja varmuutta siitä, mistä neuvosto on jo keskustellut useamman kerran aiemmin: viljelijöiltä ei voi enää pyytää uusia ponnisteluja, joihin ei liity uusia tukia.

Edellä esitetyn pohjalta puheenjohtajavaltio pyytää ministereitä esittämään näkemyksensä seuraavista kysymyksistä:

1. Oletteko samaa mieltä tästä arvioinnista vai onko joitakin näkökohtia syytä korostaa, tarkastella lähemmin tai korjata?
2. Onko mielestänne olemassa muita tekijöitä, jotka olisi otettava huomioon tässä arvioinnissa?
